

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Артюхова А.С., Мельник О.Ю.

студенти,

Миколаївський національний університет

імені В.О. Сухомлинського

Науковий керівник: Січко І.О.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Інститут педагогічної освіти

Миколаївського національного університету

імені В.О. Сухомлинського

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЕКОЛОГІЧНОМУ ВИХОВАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Екологічна освіта у ХХІ стала необхідною складовою гармонійного екологічно безпечного розвитку. Проблема взаємодії людини і природи, а також впливу людської діяльності на довкілля стала дуже гострою і прийняла величезні масштаби. Дана криза зумовлена домінуванням антропоцентричної екологічної свідомості. Вирішення екологічного лиха є одним з найголовніших практичних завдань для нашого суспільства. Від забруднення природне оточення страждає і хворіє: погіршуються умови життя рослин, тварин і самої людини. Щоб вижити людині потрібно зберегти природу Землі. На сучасному етапі і педагоги, і батьки усвідомлюють важливість навчання школярів правил поведінки в природі, збереження всього живого на Землі. Сучасна екологічна ситуація в світі ставить перед людиною ХХІ століття важливу задачу – збереження екологічних умов життя в біосфері.

В європейському просторі нині з'явилося поняття так званого стилю інновацій при екологічному вихованні, який можна трактувати як напрям. Інноваційні технології в системі екологічного виховання молодших школярів це важлива дослідницька проблема, до вирішення якої звертаються ряд вчених різних галузей знання. Поняття «інновація» в перекладі з латинської мови означає «оновлення, нововведення або зміна» [3, с. 19].

Останніми роками активізувалися педагогічні дослідження в галузі екологічної освіти та виховання України. Вагомий внесок в розробку цієї проблеми зробили З. Плохій, А. Волкова, В. Мезина, В. Бровдій, М. Откаленко, Т. Байбара.

Мета статті – розкрити сутність інноваційних технологій та показати їх застосування при екологічному вихованні молодших школярів, для того, щоб закласти фундамент екологічної культури та сформуванню у дітей відповідальне ставлення до природи.

Сучасна школа повинна виховувати готовність людини до «інноваційної поведінки». Характерно, що тяга до новизни, дослідницької діяльності, за твердженням нейропсихологів, властива саме молодшому школяру. У дітей цього віку провідним є права півкуля, відповідальна за цілісне емоційно-образне сприйняття і мислення. Людина правопівкульного типу – дослідник [5, с. 49].

Мета екологічного виховання молодших школярів-дослідників – це формування екологічної культури засобами інноваційних технологій. Екологічна культура включає в себе знання про природу, про взаємозв'язки в ній і способи її збереження; естетичні та етичні почуття; інтерес до природи і проблеми її охорони; діяльність щодо збереження та поліпшення природного середовища; навички культурного поведінки в природі, а також мотиви, які спонукають до дотримання норм поведінки в природі. Завдання вчителів – реалізація інноваційних технологій екологічного виховання учнів в освітньому процесі з урахуванням їх вікових (фізіологічних, психологічних) особливостей і особистісних потреб при побудові навчальних і факультативних занять у початковій школі.

До інноваційних методик, що застосовуються нині в сучасних школах слід віднести проектну діяльність. Слово «проект» у перекладі з латинської мови означає «кинутий уперед». Це цільовий акт діяльності, в основі якого – інтереси учня. Фактично, проект – це будь-який задум, що має мету, термін та конкретні кроки реалізації. Увів поняття «метод проектів», науково описав його та спробував класифікувати американський вчений В. Кілпатрик. Він визначив основним завданням школи «виховання вільних громадян», яке має складатися з системи «цільових проектів». Цей метод полягає у вирішенні певної проблеми, що потребує використання різноманітних методів, засобів навчання та інтегрування знань, умінь, навичок із різних галузей науки, техніки, творчості. Педагогічна цінність методу проектів полягає в тому, що він, будучи методом

практичної цілеспрямованої дії, відкриває можливості формування особистого життєвого досвіду дитини у взаємодії з довкіллям. Це педагогічна технологія, яка активізує суб'єктивну позицію дитини в педагогічному процесі, виходячи з дитячих потреб і інтересів, вікових та індивідуальних особливостей, стимулює дитячу самодіяльність [4, с. 56].

Крім того, цей метод сприяє актуалізації знань, умінь, навичок дитини, їх практичному використанню у взаємодії з навколишнім середовищем. Він стимулює потреби дитини в самореалізації, самовираженні, в творчій особистісній та суспільно значимій діяльності, дозволяє поєднувати в педагогічному процесі колективне та індивідуальне. Це технологія, яка забезпечує розвиток особистості дитини; дозволяє вести учня сходинками розвитку – від проекту до проекту.

Серед інноваційних технологій вчителі в своїй роботі застосовують особистісно-орієнтоване і розвиваюче екологічне навчання і виховання, ігрові та дискусійні технології, нетрадиційні уроки і факультативні заняття. Особливий інтерес представляє технологія діяльнісного підходу до екологічного виховання молодших школярів. Відомо, що найбільш дієвим засобом екологічного виховання дітей є різноманітна діяльність дітей (навчальна, пізнавальна, художня, творча, ігрова). Важливу роль відіграє природоохоронна діяльність школярів [5].

Види її різноманітні:

а) із захисту природного середовища (підгодівля тварин, боротьба зі сміттям, виготовлення годівниць і будиночків для птахів, установка табличок в місцях розповсюдження охоронюваних рослин);

б) з попередження поганих вчинків в природі і боротьбі з ними (участь в «зеленому» патрулі, рейдах в природі);

в) щодо поліпшення природного середовища (посадка рослин, озеленення схилів, розчистка ділянок від шкідників);

г) по пропаганді і роз'ясненню ідей охорони природи (бесіди з товаришами, батьками, дорослими, виготовлення плакатів, випуск стінгазет);

д) по збереженню та використанню естетичних цінностей природи (збір природного матеріалу, виготовлення панно, виробів з природного матеріалу).

Отже, в результаті проведеного дослідження з'ясовано, що екологічна криза, що сьогодні набула загальнопланетарного характеру, створює реальну загрозу виживання людства. Складається враження, що вже немає жодного місця на планеті, яке було б екологічно благополучним. Тому, визначальним для розвитку екологічних проблем сучасності є формування екологічної свідомості, відповідальності. Це педагогічне завдання можна втілювати лише через освітню виховну систему на основі принципово нових ніж це було досі, ідей, методів, підходів, які враховували структуру екологічних знань, соціальні функції сучасної екології, традиції, звичаї, історичний досвід українського народу для того, щоб збагнути себе, своє місце в природі, зв'язки між природою і Всесвітом [3].

Як засвідчують факти, у навчально-виховному процесі початкової школи природа, переважно, використовується як засіб розумового і естетичного розвитку дітей. Проблема використання інноваційних технологій в екологічному вихованні молодших школярів в педагогічній теорії і практиці є недостатньо розробленою, що є очевидним свідченням недосконалості існуючої системи екологічного виховання і вимагає подальшого розкриття педагогічних умов і психологічних механізмів виховання зазначеної якості особистості.

Список використаних джерел:

1. Виноградова Н. Экологическое воспитание школьников. Проблемы и перспективы / Н. Виноградова // Начальная школа. – 1997. – № 4. – С. 36–40.
2. Інтерактивні технології формування екологічної компетентності школярів // Формування екологічної компетентності школярів: Науково-методичний посібник / Н.А. Пустовіт, Л.Д. Руденко, О.Л. Пруцакова, О.О. Колонькова. – К: Педагогічна думка, 2008. – С. 46-54.
3. Кошманова Т. Основні напрями інноваційних процесів у початковій освіті європейських країн / Т. Кошманова // Шлях освіти. – 1999. – № 4. – С. 19–20.
4. Онопрієнко О.В. Управління проектною діяльністю молодших школярів. Навчання і виховання учнів 4 класу: методичний посібник для вчителів / Упор. О.Я. Савченко. – К.: Початкова школа, 2005. – С. 53–64.
5. Плохій З.П. Психолого-педагогічні засади екологічного виховання дітей дошкільного і молодшого шкільного віку // Електронна екологічна бібліотека Національної екологічної ліги. – <http://www.ecolegue.net/34903999-235.html>